

Standard Eurobarometer 82

ALLMÄNNA OPINIONEN I EUROPEISKA UNIONEN Höst 2014

NATIONELL RAPPORT

SVERIGE

Undersökningen som ligger till grund för den här rapporten har beställts och koordinerats av Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för kommunikation.

Rapporten har producerats för den Europeiska kommissionens representation i Sverige.

Det här dokumentet representerar inte den Europeiska kommissionens åsikter.
De tolkningar och åsikter som framförs är uteslutande författarens.

Standard Eurobarometer 82 / Höst 2014 – TNS Opinion & Social

Innehållsförteckning

I.	En stark känsla i Sverige av att vara medborgare i EU	1
II.	EU och framtiden	1
1.	Starkt ökad optimism i synen på EU:s framtid.....	1
2.	Medborgarnas syn på vilka som är de viktigaste frågorna EU står inför just nu	2
3.	Mål för en europeisk energiunion	3
4.	Svenskarna sätter ribban högt för EU:s mål till 2020	3
III.	Hur skall EU ta sig ur den finansiella och ekonomiska krisen?	5
1.	Sysselsättningen	5
2.	Viktiga initiativ för att EU skall ta sig ur krisen	5
3.	Åtgärder på EU-nivå	6
IV.	Vad betyder EU för svenskarna?	7
1.	Vad skapar och stärker känslan av europeisk samhörighet?.....	7
V.	Information	8
1.	Välinformerade eller inte om EU-frågor?	8
2.	Informationskällor för nyheter om EU-politiska frågor.....	8
VI.	Positiv syn på invandring	9

I. En stark känsla i Sverige av att vara medborgare i EU

Känslan av att man är en medborgare i den Europeiska Unionen är mycket stark i Sverige. Inte mindre än tre av fyra svenskar (76 %) känner sig till någon grad som medborgare i EU, jämfört med EU-snittet på 63 %. Detta placerar Sverige bland de medlemsländer där högst andel av befolkningen säger att de känner sig som medborgare i den Europeiska Unionen. Endast tre länder har en högre andel än Sverige (76 %) och Finland (76 %), Luxemburg (89 %), Malta (85 %) och Estland (78 %).

Svenskarna har inte bara en starkare känsla av tillhörighet. Nästan var tredje svensk (32 %) säger att man "definitivt känner sig som en medborgare i den Europeiska Unionen" mot 23 % för EU-snittet. Att till någon grad känna sig som medborgare i EU är ungefär lika stark mellan könen i Sverige; 74 % för männen vs. 76 % för kvinnorna. Ser vi istället till olika åldersgrupper så finns där emellertid större skillnader.

De som i högst grad har anammat medborgarskapet i EU är den yngre åldersgruppen, 15-24 år, där 38 % "definitivt" känner sig som medborgare i EU. Om man dessutom inkluderar dem som till någon grad känner sig som EU-medborgare så uppgår nivån till 84 %. Även om känslan av tillhörighet är som svagast bland de äldre i Sverige (75 +) med totalt 68 %, så är nivån ändå högre än snittet för EU för alla åldrar (63 %). Snittet för 75 år eller äldre i hela EU, ligger på 52 %. Så oavsett ålder så är svenskarnas känsla av medborgarskap i den Europeiska Unionen bland de starkaste inom hela Unionen.

Ett annat tecken på att svenskarna ser sig som en självklar del av Europa är att över hälften av alla svenskar (55 %) betraktar sig själva som "svensk och europé", motsvarande andel för EU-snittet är 51 %. De som ser sig som enbart svensk är 37 %, mot EU-snittet där 39 % definierar sig som sin egen nationalitet. Det är något fler män (58 %) än kvinnor (53 %) som betraktar sig som "svensk och europé", en relation vi också ser för EU-snittet. Andelarna är emellertid relativt lika mellan åldrarna.

II. EU och framtiden

1. Starkt ökande optimism i synen på EU:s framtid

Svenskarnas syn på EU:s framtid fortsätter att bli alltmer positiv. Det är en remarkabel trend som vi kan följa över de senaste två åren. Andelen svenskar som ger ett optimistiskt svar på frågan hur de ser på EU:s framtid har ökat signifikant för varje mätning, från 55 % våren 2013 till hela 66 % hösten 2014. Sedan våren 2014 är det en uppgång med inte mindre än sex procentenheter. Optimismen är också ungefär lika stark oavsett kön, män 65 % och kvinnor 67 %, och även relativt lika i olika åldersgrupper. Det är bara de äldre, 55+, som ligger på en något lägre nivå där 61 % har en positiv syn, att jämföra med den mest positiva åldersgruppen, 25-39 år, där 70 % är optimistiska.

Jämför vi sedan med EU-snittet så blir den svenska positiva trenden än mer speciell. Andelen svenskar med en positiv syn har hela tiden legat på en substantiellt högre nivå än EU-snittet. Våren 2013 var EU-snittet för dem med en positiv syn 49 % mot Sverige 55 %. EU-snittet har visserligen ökat till 56 % under hösten 2014, men det representerar ingen ökning sedan våren 2014. Andelen svenskar med en optimistisk syn ökar emellertid för varje halvår, detta trots att det blir svårare att öka andelen ytterligare ju högre nivå man ligger på.

Även om trenden inte varit lika stark i hela EU som i Sverige, så är det intressant att se att en klar majoritet av européerna nu har en optimistisk framtidstro på EU, efter år av finansiell oro och kriser i många länder. Ett tidigare krisland som Irland, har nu av alla medlemsländer t.ex. den högsta andelen medborgare med en optimistisk syn på Unionens framtid (78 %).

2. Medborgarnas syn på vilka som är de viktigaste frågorna EU står inför just nu

När medborgarna ombeds att peka på de två viktigaste frågorna som EU står inför just nu, så toppar "den ekonomiska situationen" både i Sverige och för EU-snittet (32 % för Sverige vs. 33 % för EU). Ett tydligt tecken på att många nu antagligen upplever att den ekonomiska krisen inte längre är lika överhängande, är att denna fråga har minskat radikalt i betydelse under de sista två åren. Under våren 2013 nämnde 64 % av svenskarna och 48 % för EU-snittet "den ekonomiska situationen" som en av de viktigaste frågorna. För varje ny halvårsundersökning har sedan denna andel minskat markant. Bland svenskarna har den tappat mellan åtta och tio procentenheter för varje halvår.

En annan fråga som är nära besläktad med den ekonomiska situationen är "arbetslösheten". Även om medborgarna ännu anser den vara den andra viktigaste frågan, både i Sverige (28 %) och för EU-snittet (29 %), så har även denna fråga en starkt nedåtgående trend. Våren 2013 nämndes den av 46 % av svenskarna och av 38 % av EU-snittet. Vid de tidigare mätningarna hade dessa två frågor ohotade placeringar som nummer ett och två, men nu är deras placeringar i toppen inte längre så dominerande. I takt med att de inte längre anses som så akut viktiga för EU bland medborgarna, så har andra frågor fått möjlighet att ta mer plats.

Jämfört med EU-snittet så har en av de mer uppseendeväckande förändringarna hänt bland svenskarna. "Arbetslösheten" har inte längre en självklar andraplacering, utan lika många svenskar (28 %) anser nu att både "invandring" och "klimatförändringen" är lika viktiga frågor som EU står inför. För "invandring" är detta en uppgång i Sverige med hela 10 procentenheter bara mellan våren och hösten 2014. "Invandringen" har ökat i betydelse även för EU-snittet, men då med mer blygsamma fyra procentenheter till 24 %, vilket gör det till den fjärde viktigaste frågan.

Den akuta krisen i Syrien och att Sverige jämte några enstaka andra EU-länder har haft en mer liberal asylpolitik, är två orsaker som kan ha ökat svenskarnas inställning till att detta är en allt viktigare fråga för EU att tackla. Detta är i särklass den fråga som ökat mest bland svenskarna. Vi kan även se att för t.ex. Tyskland har "invandringen" ökat med nio procentenheter till hela 37 %, vilket innebär att den med knapp marginal nu är nummer ett bland frågorna för tyskarna. Den fråga som tidigare varit helt dominerande för tyskarna, "tillståndet för medlemsstaternas offentliga finanser", når nu 36 %.

En tredje placering för EU-snittet, med 25 %, har "tillståndet för medlemsstaternas offentliga finanser". Till skillnad från "den ekonomiska situationen" har den här frågan emellertid legat stabilt sedan våren 2014. I Sverige har den frågan t.o.m. ökat från 19 % till nuvarande 24 %. Så även om själva krisen för ekonomin kanske inte längre är en lika dominerande fråga, så är oron fortfarande stark för enskilda länders ekonomi.

Svenskarnas exceptionellt starka miljö- och klimatengagemang, håller i sig sedan tidigare mätningar. Som redan nämnts framhåller 28 % av svenskarna "klimatförändring" som en av de viktigaste frågorna som EU står inför. Detta är en fråga som ideligen stärker sin ställning bland svenskarna. På våren 2013 nämndes den här frågan av 14 %, och den har sedan stärkts signifikant för varje halvår till att nu framhållas av fler än var fjärde svensk.

Den närbesläktade frågan om "miljön" är även den stark i Sverige med 22 %, vilket dock är en mindre tillbakagång sedan våren 2014. Medan dessa miljörelaterade frågor har ett starkt engagemang bland svenskarna, så berörs emellertid EU-snittet i en betydligt mindre grad. "Miljön" nämns av bara 6 % för EU-snittet och "klimatförändringen" av 7 %. Sverige sticker dock inte bara ut jämfört med EU-snittet, utan vi står även i särklass jämfört med alla andra länder; med 28 % har Sverige den högsta andelen av befolkningen som framhållit "klimatförändringen", av alla länder. Det är bara Danmark (25 %) och Sverige, som har en andel som överstiger 10 %. När det gäller "miljön" är Sveriges särställning än mer framträdande; med 22 % når Sverige den högsta andelen bland alla länder. Nästa land, Danmark, ligger en bra bit under Sverige med en nivå om 14 %. Även för den här frågan är det bara Sverige och Danmark som har en andel som överstiger 10 %.

Det är intressant att notera att "terrorism", som en av de viktigaste frågorna som EU står inför just nu, bara anges av en relativt låg andel, 11 % för EU-snittet och 7 % för Sverige. Det svenska resultatet är dock en uppgång med fem procentenheter sedan våren 2014. I detta sammanhang måste man emellertid betänka att den senaste undersökningen genomfördes under hösten 2014, alltså långt innan dåden i Paris i början av 2015. Det är troligt att vi kommer att se en ökad betydelse för den här frågan i nästa mätning.

3. Mål för en europeisk energionion

Även när EU-medborgarna tillfrågades om vilka mål som man anser bör ges högsta prioritet i en europeisk energionion, så särskiljer sig Sverige återigen från de flesta andra EU-länder med svenskarnas mycket starka engagemang för miljön och för ett hållbart samhälle. Inte mindre än 67 % av svenskarna vill ge prioritet för att "utveckla förnybar energi", med en relativt jämn fördelning bland kvinnor och män, men med det starkaste stödet i de yngre åldersgrupperna. Bland 15-39 åringarna var andelen 74-75 %, att jämföra med 40-55+ åringarna där andelen varierade mellan 62-63 %.

Att "utveckla förnybar energi" är därmed det klart mest prioriterade målet för svenskarna. Det kommer även på en delad första plats för EU-snittet, där 39 % vill prioritera att utveckla förnybar energi. Med 67 % har Sverige återigen den högsta andelen bland EU-länderna som framhåller ett miljörelaterat mål. Närmast efter Sverige kommer ännu en gång Danmark på 55 %. Det mål som delar EU-snittets topplacering är att "garantera skäliga energipriser för konsumenterna", något som mer blygsamma 17 % av svenskarna lyfter fram.

Men det är inte bara inom förnybar energi som svenskarnas miljöengagemang gör sig gällande. Medborgarna fick ta ställning till en lista med 11 olika möjliga mål för en europeisk energionion, fyra av dessa hade en mer direkt anknytning till miljö och klimat. Samtliga av dessa fyra hamnade i topp i Sverige, vida överskuggande de övriga målen för svenskarna. Målet som fick näst högst andel bland svenskarna var "skydda miljön" med 53 % (EU-snittet 34 %), sedan följde "bekämpa global uppvärmning" med 48 % (EU-snittet 26 %) och "minska energiförbrukningen" 41 % (EU-snittet 27 %).

När det gäller samtliga dessa mål så hade Sverige den högsta andelen, av alla EU-länder, som ville prioritera dessa mål, med undantag av den globala uppvärmningen där Sverige delade första placeringen med Danmark. För att "skydda miljön" och att "bekämpa global uppvärmning" så hade Sverige, tillsammans med Danmark, de i särklass högsta andelarna, medan flera länder låg betydligt närmare när det gäller att "minska energiförbrukningen". Dock är de fyra miljörelaterade målen ändå bland de fem mål som flest EU-medborgare rankade högst. Målen får emellertid inte samma genomslag som i Sverige, eftersom man även prioriterar en mängd andra områden medan svenskarna är mer fokuserade på miljörelaterade frågor.

4. Svenskarna sätter ribban högt för EU:s mål till 2020

Överlag menar minst hälften av EU-medborgarna att så gott som alla målen fram till 2020 har en lagom hög ambitionsnivå. Även om andelen är lägre än för EU-snittet så är det ändå en stor andel av svenskarna som menar att målen är lagom högt satta. Det intressanta är dock att för varje mål är det en betydligt högre andel svenskar som är mer otåliga och anser att målen är för lågt satta, än för EU-snittet. För många av målen är skillnaden mellan svenskarna och EU-snittet t.o.m. större än 20 procentenheter.

Att fler än var tredje svensk tycker att målet för minskningen av växthusgasutsläppen är för lågt satt, är inte så överraskande med tanke på hur Sverige står ut bland de övriga EU-länderna i miljörelaterade frågor. De två mål som flest svenskar menar att målen är för lågt satta för, och där skillnaden till EU-snittet är som störst, rör dock inte miljö utan istället andelen ungdomar som slutar skolan utan fullständiga kvalifikationer samt minskningen av andelen européer som lever under fattigdomsstrecket.

För dessa mål måste man dock betänka situationen i Sverige jämfört med situationen i många andra länder. För många svenskar framstår kanske dessa målnivåer som föreslås som nivåer som är fjärran från situationen i Sverige, och då kan det vara lätt att tycka att fler borde ha rätt till en bättre situation. Men då kanske man inte lägger in vilka utgångsnivåer vissa länder har för dessa frågor. Att anse att antalet européer som lever under fattigdomsstrecket skall minskas med en fjärdedel fram till 2020, är ett för ambitiöst mål menar 24 % av EU-snittet (Sverige 15 %). I vissa länder är det långt mer än var tredje medborgare som anser att målet är för ambitiöst.

Efter att ha presenterats med de mål som EU skall uppnå till 2020, så tillfrågades medborgarna om man ansåg att "EU är på väg åt rätt håll eller fel håll för att ta sig ur krisen och möta nya globala utmaningar". Även om många svenskar anser att målen är för lågt satta, så anser en överväldigande majoritet (68 %) att EU är på väg åt rätt håll med dessa prioriteringar, vilket är en ökning från 60 % från våren 2014. Detta gör att Sverige, tillsammans med några få andra EU-länder, har flest medborgare som anser att EU är på väg åt rätt håll. EU-snittet för att det är på väg åt rätt håll är trots allt nästan hälften av befolkningen med 46 %. Var fjärde inom EU (24 %) menar å andra sidan att det är på väg åt fel håll (Sverige 12 %).

Fig. 1 Skulle du säga att följande mål som EU skall uppnå fram till 2020 är för högt satta, lagom eller lågt satta?

	För lågt		Lagom högt	
	EU28	SE	EU28	SE
Andelen ungdomar som slutar skolan utan fullständiga kvalifikationer ska minskas till 10 %	24 %	47 %	51 %	38 %
Antalet européer som lever under fattigdomsgränsen ska minskas med en fjärdedel fram 2020	21 %	44 %	49 %	37 %
EU:s växthusgasutsläpp ska minska med minst 20 procent fram till 2020 jämfört med 1990	17 %	39 %	52 %	45 %
Tre av fyra män och kvinnor mellan 20 och 64 år ska ha ett jobb	15 %	33 %	58 %	49 %
Öka energieffektiviteten i EU med 20 procent fram till 2020	13 %	27 %	58 %	53 %
Den andel medel som investeras i forskning och utveckling ska årligen uppgå till 3 procent av det välstånd som EU genererar	15 %	23 %	53 %	50 %
Industrins bidrag till ekonomin ska uppgå till 20 % av BNP senast 2020	8 %	15 %	51 %	45 %
Minst 40 % av personer i åldern 30 till 34 år ska ha avslutad högre utbildning	9 %	14 %	46 %	52 %

III. Hur skall EU ta sig ur den finansiella och ekonomiska krisen?

1. Sysselsättningen

Innan vi tittar närmare på vilka initiativ EU:s medborgare vill att Unionen skall prioritera för att ta sig ur krisen, så är det intressant att se hur man upplever situationen för en faktor som starkt påverkar den enskilde, nämligen sysselsättningen. På frågan "om den ekonomiska krisens inverkan på sysselsättningen nu nått sin kulmen eller inte", anser 44 % av svenskarna "att situationen kommer att förvärras ytterligare", vilket är en uppgång från 38 % från våren 2014. Även för EU-snittet har det under samma period skett en ökning från 44 % till 46 % för dem som menar att det kommer att bli värre. För EU som helhet innebär det att det nu är fler som förväntar sig att det blir värre än som tror att kulmen nu är nådd (44 %). För Sveriges del anser fortfarande en majoritet (52 %) att kulmen är nådd, men det representerar också en nedgång från våren 2014 med sex procentenheter.

Den mörkare bilden av sysselsättningen förstärks också av att 24 % av svenskarna förväntar sig att arbetsmarknadssituationen i Sverige kommer att bli sämre under de kommande 12 månaderna, en uppgång från 14 % våren 2014. Även för EU-snittet har det skett en ökning i andelen som förväntar sig att det egna landets arbetsmarknadssituation kommer att bli sämre, från 26 % till 30 %. Detta är dock inte liktydigt med att man är oroad över att själv bli arbetslös, istället är det en mer begränsad andel som förväntar sig att den egna arbetssituationen kommer att bli sämre under de kommande 12 månaderna (Sverige 4 % och EU-snittet 8 %). Den negativa synen på hur arbetsmarknaden i stort kommer att utveckla sig i det egna landet ligger därför på en mer generell nivå.

Med tanke på att det har skett en stadig minskning i både Sverige och EU när det gäller andelen som anser att arbetslösheten är en av de viktigaste frågorna som EU står inför, så kan det tyckas märkligt att allt fler tror att situationen för sysselsättningen kommer att förvärras ytterligare. En möjlig orsak till detta kan vara att medborgarna i en allt högre utsträckning anser att bekämpning av arbetslösheten är mer av en nationell angelägenhet, än en fråga som EU i första hand skall driva.

Denna möjliga teori underbyggs också om man ser till vilka som anses vara de två viktigaste frågorna det egna landet står inför just nu. Där ligger "arbetslöshet" som en klar etta, för både svenskarna med 37 % som tycker att detta är en av de två viktigaste frågorna för Sverige, och hela 45 % av EU-snittet som framhåller arbetslösheten som viktigast för det egna landet. För EU-snittet är steget sedan långt till nummer två i rankningen; "den ekonomiska situationen" på 24 %, medan Sveriges andraplacering; "skolväsendet" ligger på 34 % och därmed närmare topplaceringen.

2. Viktiga initiativ för att EU skall ta sig ur krisen

I samband med att medborgarna tillfrågades om EU:s strategi inför framtiden, så fick de också ta ställning till ett antal EU initiativ och bedöma i vilken grad de tyckte dessa initiativ var viktiga eller inte, för att "EU ska kunna ta sig ur den nuvarande finansiella och ekonomiska krisen och förbereda sig för nästa årtionde". Man kunde använda sig av en skala från 1 till 10, där 10 stod för "mycket viktigt". Vi kommer nu att koncentrera oss på den andel som angav 7-10, d.v.s. de som tyckte att ett initiativ är viktigt. Det är dock viktigt att komma ihåg att detta inte är någon prioritering av t.ex. de två viktigaste frågorna, som vi tidigare belyst, utan här kan man teoretiskt ge högsta viktighetsbetyg för samtliga initiativ. Detta är förklaringen till att de flesta initiativ ligger på en relativt hög nivå.

Med några enstaka undantag blir viktighetsordningen av de olika initiativen mellan Sverige och EU-snittet relativt lika. Det är mer intensiteten i nivåerna som skiljer oss. Att ett initiativ som inbegriper "att främja en ekonomi som använder mindre naturresurser och släpper ut mindre växthusgaser" upplevs som viktigt av nästan alla svenskar (90 %), mot 79 % inom EU i stort, är helt i linje med övriga områden vi sett, där svenskarnas miljöengagemang är långt starkare än det för EU-snittet. Men även ett initiativ för "att hjälpa de fattiga och socialt utslagna och göra det möjligt för dem att få en aktiv roll i samhället" ses som viktigt av ungefär lika många svenskar (91 %, mot 82 % för EU-snittet).

Fig. 2 Andel som angav 7-10 (totalen för de som anser ett initiativ viktigt)

	Sverige	EU-snitt
Att hjälpa de fattiga och socialt utslagna och göra det möjligt för dem att få en aktiv roll i samhället	91 %	82 %
Att främja en ekonomi som använder mindre naturresurser och släpper ut mindre växthusgaser	90 %	79 %
Att höja kvaliteten och göra den högre utbildningen inom EU mer attraktiv	82 %	75 %
Att öka stödet till forskning och utveckling och omvandla uppfinningar till produkter	79 %	70 %
Att modernisera arbetsmarknaden i syfte att höja sysselsättningsnivån	77 %	81 %
Att bidra till att göra EU:s industriella bas mer konkurrenskraftig genom att främja entreprenörskap och utveckla ny kompetens	75 %	74 %
Att utveckla e-ekonomin genom att främja ultrasnabbt Internet inom EU	36 %	57 %

3. Åtgärder på EU-nivå

Inom flera områden tenderar svenskar att vara något mindre positiva än EU-snittet när det gäller att införa regleringar på EU-nivå. Detta gäller även flera områden inom en reformering av de globala finansiella marknaderna. Så är t.ex. 25 % för EU-snittet helt för att "införa en skatt på finansiella tjänster", mot 19 % bland svenskarna, och 41 % av EU-snittet är helt för "reglering av löner i finanssektorn (d.v.s. handlarnas bonus)" mot 36 % bland svenskarna.

Det finns likväl ett område där svenskarna ligger i toppen av alla EU-länder när det gäller att införa EU-övergripande reformer och det gäller skatteflykt. Inte mindre än 88 % av svenskarna är helt för att införa "tuffare regler för skatteflykt och skatteparadis", mot 61 % för EU-snittet.

Det finns en rad åtgärder som diskuterats i EU-institutionerna för att hantera den nuvarande finansiella och ekonomiska krisen. Om man lägger samman dem som anser att dessa åtgärder är mycket och ganska effektiva, så anser en majoritet av både svenskar och EU-snittet att samtliga dessa initiativ är effektiva. Den åtgärd som ökat mest mellan våren och hösten 2014, när det gäller andelen svenskar som ser åtgärden som effektiv, är "en central tillsyn av banksystemet på EU-nivå (d.v.s. bankunion)". Våren 2014 ansåg 59 % av svenskarna att åtgärden var effektiv och nu i senaste mätningen ligger nivån på 65 %. Detta gör att Sverige i detta avseende ligger på exakt samma nivå som EU-snittet.

En intressant skillnad mellan svenskarnas inställning och inställningen i EU generellt, är en fråga om "offentliga medel bör användas för att stimulera investeringar i den privata sektorn på EU-nivå". En förkrossande majoritet av EU-snittet på 61 % instämmer helt eller delvis med detta, medan 46 % av svenskarna instämmer till någon grad. En nästan lika stor andel (44 %) av svenskarna tar helt eller delvis avstånd från detta, att jämföras med 26 % för EU-snittet.

IV. Vad betyder EU för svenskarna?

1. Vad skapar och stärker känslan av europeisk samhörighet?

Om man ser till vilka områden som medborgarna anser "framförallt skapar en känsla av samhörighet mellan EU-medborgarna", så ser vi många likheter men också en del betydande skillnader mellan svenskarnas och EU-snittets åsikter. Det område som flest svenskar nämner är "historia" (35 %), vilket även kommer högt i rankningen för EU-snittet (23 %). Trots att det för EU-snittet innebär en fjärde plats, så är andelen som framhåller det substantiellt lägre än svenskarnas resultat.

Tätt efter "historia" kommer sedan "geografi", vilket nämns av 33 % av svenskarna, ett område som dock kommer betydligt längre ner för EU-snittet med bara 18 %. Det som istället toppar EU-snittets lista är "kultur" med 30 %, något som också ligger nära tillhands för svenskarna med 31 % som nämner det. Områden som EU-snittet lyfter fram till högre grad än svenskarna är framförallt "ekonomi" (EU-snittet 24 % mot Sverige 18 %) och "sport" (EU-snittet 24 % mot Sverige 20 %)

Om vi istället ser mer till individen och inte det bredare kollektivet "EU-medborgare", så är det intressant att se vilka faktorer de intervjuade själva ansåg mest stärker deras egen känsla av att vara europeiska medborgare. I knapp topp för svenskarna (41 %) kommer "att efter pensionen kunna flytta till vilket EU-land som helst och ta pensionen med sig", en åsikt som delas av 27 % av EU-snittet. Med tanke på det svenska klimatet så kanske det inte är så märkligt att en större andel svenskar än européer i snitt, ser möjligheten att flytta till ett annat land på ålderns höst som positiv.

Även den faktor som kommer knappt efter ettan, "ett europeiskt socialt välfärdssystem som är harmoniserat mellan medlemsstaterna", som 41 % av svenskarna nämner, skulle kunna vara något man själv har direkt nytta av vid en eventuell flytt. Detta är emellertid något som också starkt framhålls av EU-snittet med 32 %. Det är dock inte bara mer självcentrerade faktorer som lyfts fram av svenskarna, "en europeisk insatsstyrka som bekämpar internationella naturkatastrofer", nämns t.ex. av 29 % av svenskarna som något som skulle stärka deras egen känsla av att vara europeisk medborgare. "En europeisk armé" är dock något som inte alls attraherar på samma sätt, bara 9 % av svenskarna nämner det (EU-snittet 15 %).

Fig. 3 Vilka av följande faktorer stärker mest din känsla av att vara europeisk medborgare (man kunde ange max fyra svar) - nedan de faktorer som mer än 20 % av svenskarna eller EU-snittet angav

	Sverige	EU-snitt
Att efter pensionen kunna flytta till vilket EU-land som helst och ta pensionen med sig	42 %	27 %
Ett europeiskt socialt välfärdssystem som är harmoniserat mellan medlemsstaterna (sjukvård, utbildning, pensioner etc.)	41 %	32 %
Att kunna använda mobiltelefonen till samma kostnad i alla EU-länder	34 %	23 %
En europeisk insatsstyrka som bekämpar internationella naturkatastrofer	29 %	22 %
Att kunna handla på nätet i alla EU-länder till samma pris och samma konsumentskyddsbestämmelser	26 %	16 %
Att delta i nationella debatter om Europas framtid	22 %	11 %
Att ha möjlighet att rösta i alla val som genomförs i den medlemsstat där du bor även om du inte är medborgare i den medlemsstaten	21 %	13 %

V. Information

1. Välinformerad eller inte om EU-frågor?

Jämfört med EU-snittet (35 %), så är det en högre andel svenskar (41 %) som anser att man är mycket eller ganska välinformerade om EU-frågor. För Sveriges del ligger andelen kvar på samma nivå som för ett år sedan, medan andelen européer har stigit från 29 %. Det finns dock en stor skillnad mellan könen om hur välinformerad man anser sig vara, både i Sverige och för EU-snittet, i det att män anser sig vara mer välinformerade än kvinnorna. 46 % av svenska män mot 36 % av kvinnorna anser sig vara mycket eller ganska välinformerade. För EU-snittet är skillnaden lika markant, med 42 % för männen och 29 % för kvinnorna. För Sveriges del är det dock intressant att se att gapet mellan könen minskar, andelen män har minskat från att för ett år sedan ligga på 51 % medan kvinnornas andel ökat från 32 %.

Men även om många anser sig vara till viss del välinformerade om EU-frågor, så har man inte lika stor tilltro till hur välinformerade sina landsmän är. Bara 22 % av svenskarna anser att människor i Sverige generellt är mycket eller ganska välinformerade. Detta gör att Sverige hamnar under EU-snittet, som ligger på 26 %, trots att svenskarna själva anser sig välinformerade till en högre grad än EU-snittet.

2. Informationskällor för nyheter om EU-politiska frågor

Det klassiska mediet TV är fortfarande det i särklass viktigaste förstahandsvalet för att få merparten av sina nyheter om EU-politiska frågor, för både svenskar och EU-snittet. Medan TV:s andel är ungefär den samma för EU-snittet som för ett år sedan, då den låg på 58 %, så kan vi för Sveriges del tydligt se hur TV successivt minskar sin dominans. För ett år sedan hade en majoritet av svenskarna (51 %) TV som förstahandsval och nu har den andelen sjunkit till 46 %. Även tidningar och tidsskrifter har gått samma väg, med en minskning från 24 % till nu 19 %. Ett annat klassiskt media, radio, har dock ökat i betydelse med fyra procentenheter till 12 %.

Den stora förändringen står emellertid Internet för. För ett år sedan hade 13 % av svenskarna Internet som sin förstahandskälla, exakt samma nivå som EU-snittet. Eftersom frågan har ändrats något, så är det inte fullständigt jämförbart men det ger ändå en god bild. Slår vi nu ihop de två alternativen representerar dessa 21 % av svenskarna. I undersökningen som genomfördes för ett år sedan fanns dock endast ett svarsalternativ med, "Internet", medan vi nu har både "webbplatser" och "sociala nätverk online".

Det finns dock stora skillnader mellan olika grupper i Sverige och inte helt förvånande så är webbplatser/sociala nätverk betydligt mer framträdande i yngre åldersgrupper. Inte mindre än 46 % av svenskarna i åldern 15-24 år har dessa källor som sitt förstahandsval för att hämta nyheter om EU-politiska frågor, att jämföras med gruppen 55+ med betydligt mer blygsamma 5 %. En kanske inte lika självklar skillnad är skillnaden mellan könen; 22 % av alla svenska män har "webbplatser" som sin viktigaste källa, mot 12 % av kvinnorna. För sociala nätverk är nivåerna exakt samma.

Att Internet har blivit en alltmer viktig källa för att ta till sig nyheter blir än mer tydlig om vi inte bara ser till var man får merparten av sina nyheter ifrån, utan även lägger till alla källor som man nämnt. 40 % av svenskarna har då nämnt webbplatser som en nyhetskälla för EU-politiska frågor (EU-snittet 28 %) samt sociala nätverk online (16 % vs. EU-snittet 9 %). För svenska ungdomar i åldern 15-24 år är motsvarande andelar 64 % och 38 %. Internet blir alltmer av en absolut nödvändighet om man vill nå ut med EU-politiska frågor i framtiden.

Fig.4 Varifrån får du merparten av dina nyheter om EU-politiska frågor i första hand?

	Sverige	EU-snittet
TV	46 %	59 %
Tidningar & tidskrifter	19 %	9 %
Radio	12 %	7 %
Webbplatser	17 %	12 %
Sociala nätverk online	4 %	2 %
Är inte ute efter nyheter om EU-politiska frågor	0 %	9 %

VI. Positiv syn på invandring

Med en så kraftig ökning i betydelse som invandring fått när det gäller vilka som är de viktigaste frågorna som EU står inför, så är det lätt att dra slutsatsen att detta skulle ha kunnat åtföljas av en mer negativ syn på invandring. Så är dock inte alls fallet, utan Sverige utmärker sig istället som det land inom EU vars befolkning har den mest positiva synen på invandring.

På frågor om "invandring av människor från andra EU-medlemsstater" och om "invandring av människor från länder utanför EU" framkallar en positiv eller negativ känsla, så har Sverige den i särklass högsta andelen med positiva känslor av alla EU-länder. Den högsta andelen positiva gäller invandring från andra EU-länder, där 82 % av svenskarna är positiva mot EU-snittet 52 %.

För många svenskar är känslan dessutom starkt positiv 27 % angav att EU-invandringen framkallade en "mycket positiv" känsla (EU-snittet 10 %) och 55 % angav en "ganska positiv" känsla (EU-snittet 42 %). Totalt sett är andelen positiva kvinnor något högre än männen (84 % vs. 81 %) och skillnaden blir än tydligare när vi ser att 31 % av svenska kvinnor svarar "mycket positiv" mot 23 % av männen och det gäller även de som gett det mest positiva svaret "mycket positiv", kvinnor 31 % vs. män 23 %.

Vi kan också tydligt se att ju yngre man är, desto starkare positiv känsla ger EU-invandringen bland svenskarna. Andelen totalt positiva är t.ex. hela 95 % i åldern 15-24 år och 41 % säger sig dessutom vara "mycket positiva". För dem över 55 år uppgår de totalt positiva däremot till 75 % och "mycket positiva" till 18 %. Men även om nivåerna för de äldre svenskarna är lägre än för de yngre, så ligger ändå de äldsta åldersgruppernas nivåer klart över EU-snitten.

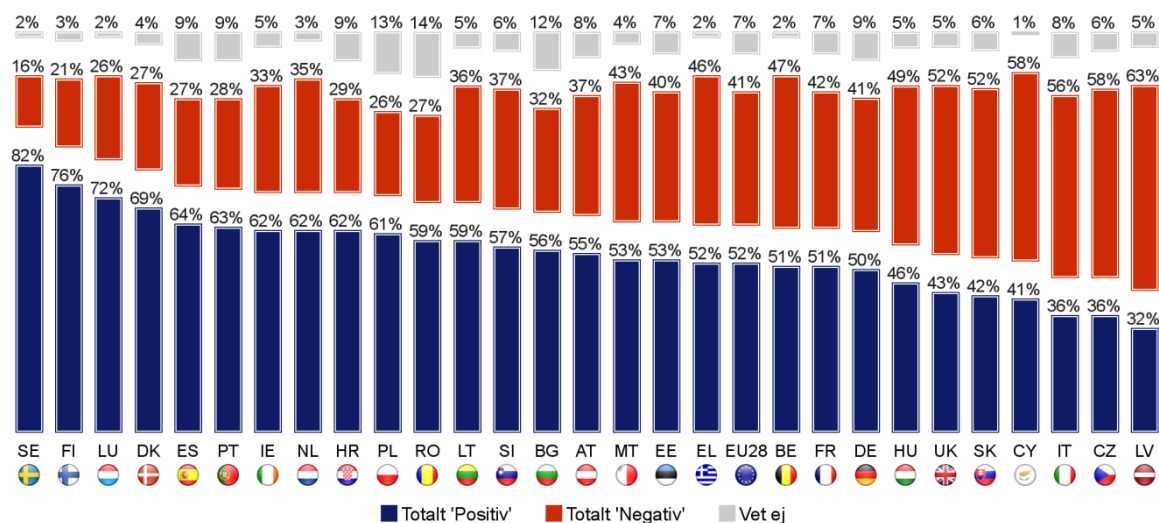
Även om andelen positiva svenskar, när det gäller invandring från länder utanför EU, ligger lägre än för EU-invandringen med 72 %, så är det ändå i denna fråga som Sverige särskiljer sig på ett markant sätt från alla andra länder. Det EU land med näst högst nivå, Spanien, har 48 % positiva, vilket är inte mindre än 24 procentenheter under den svenska nivån. EU-snittet ligger sedan på en betydligt lägre nivå om 35 %.

Liksom för EU-invandringen, ser vi även när det gäller invandring från länder utanför EU, att det är en stark positiv känsla som framkallas. Nästan var fjärde svensk (23 %) säger "mycket positiv" jämfört med EU-snittets mer blygsamma 7 %. Vidare så har här skillnaden mellan könen i Sverige blivit allt tydligare. Totalt 66 % av männen anger en positiv känsla, mot 78 % av kvinnorna. Dessutom är det återigen en stor skillnad i styrka av positivism; 30 % av kvinnorna känner en "mycket positiv känsla" mot 16 % av männen.

Även när det gäller invandring från länder utanför EU återfinns samma skillnad mellan åldrarna, dvs. ju yngre man är desto starkare, mer positiv känsla framkallar den. I åldern 15-24 år är andelen positiva 85 % och andelen "mycket positiva" 36 %, medan motsvarande siffror för dem över 55 år är 61 % och 15 %.

QA11.1. Tala om för mig huruvida vart och ett av följande påståenden framkallar en positiv eller negativ känsla hos dig.

Invandring av människor från andra EU-medlemsstater

QA11.2. Tala om för mig huruvida vart och ett av följande påståenden framkallar en positiv eller negativ känsla hos dig.

Invandring av människor från länder utanför EU

